

ROMANIA LITERARA.

№ 26.

Assi.

9 Iunie, 1855.

ЛИМБА РОМЪНЕАСКЪ.

„Vetera odere, nova exoptant.“
Sallust. de Catil.

Dacia era кзпринсъ ѓн векѣме де зп mare шѣ рензмит попор, вредник де а цѣне кѣмпѣна кз Roma. Дечебал, рецеле Дачѣлор, нз нѣмаѣ кз нз с'аѣ сзпѣс лѣѣ Domitian, чѣ ѣл шѣ бѣтѣ ѓнфѣкошат; шѣ нз нѣмаѣ кз аѣ asigurat либертатеа патрѣѣ sale, чѣ аѣ фѣкѣт трибѣтар не Statsл чел маѣ mare шѣ маѣ пѣтерник дѣн лѣме. Дачѣѣ сѣнт чеѣ маѣ векѣ, чеѣ маѣ ѓнтѣѣ лѣкѣиторѣ аѣ цѣрѣлор че ѓн ѓнделзнгатъ време пѣрѣта нѣмеле лор.

Дѣпѣ адеверѣнцеле векѣлор скрѣиторѣ, Дачѣѣ era де о лѣмѣѣ шѣ де зп neam кз Трачѣѣ ¹⁾, а кѣрора лѣмѣѣ семѣна мѣлѣт кз ачеа Елѣнѣ. Векѣѣ скрѣиторѣ факѣѣ tot-odatъ mare deosebire ѓнтре Skitt, че лѣкѣѣа дѣнколо де Борѣстен, Днепрѣ, шѣ Дачѣ, каре де кѣтрѣ Romanѣѣ се нѣмѣѣѣ шѣ Геѣѣ ²⁾. Ovidie. сѣргѣнит ла чѣта-теа Pontѣлѣѣ Tomi, апроапе де гѣра Дѣнѣреѣ, зѣче кз ѓн лѣмѣѣ Дако-Геѣѣлор ел аѣ гѣсѣт асемѣнаре кз лѣмѣѣ Елѣнѣ, де шѣ еѣ продѣчеаѣ зѣчерѣле кз акцент грѣѣ шѣ аспрѣ ³⁾. Дѣн ачѣс-

te шѣ маѣ мѣлѣте аде исторѣче шѣ фѣлолоѣче привѣрѣѣ, ноѣ пѣтем зѣче кз граѣлѣ Дако-Геѣѣлор, преѣзм ѣѣ нѣмѣште шѣ Геѣтерѣр, era зп дѣалекѣт а mareѣ лѣмѣѣ Пеласго-Трачѣѣче. Дако-Геѣѣѣ нз era, нѣчѣ нз пѣтеа сѣѣ фѣѣе Славѣѣ, преѣзм араѣѣ ѓнсѣшѣ Карамзин, лѣзнд ѓн рѣс грѣшѣта системѣ а лѣѣ Геѣтерѣр ¹⁾.

Дѣпѣ че Траѣан аѣ стѣнс кз тотѣл не Дако-Геѣѣѣ чеѣ рѣсвоѣнѣчѣѣ, шѣ Дачѣѣ с'аѣ сзпѣс ѓмпѣрѣѣѣѣ Romanѣ, an. 106 де ла Xs. трѣкѣ о мѣлѣ-цѣме немѣрѣѣнѣѣ де оаменѣ дѣн тоатъ лѣмеа Romanѣѣ, ex toto orbe Romano, спре ѓмполо-рареа ачѣстеѣ провинѣѣѣѣ, ѓнтре Дѣнѣреа, Tisa, Карпаѣѣѣ шѣ Dniestrѣ. Колонѣѣле Romanѣ а-шезѣндѣсе ѓн Дачѣѣ, аѣ адѣс аѣчѣ шѣ лѣмѣѣ шѣ скрѣѣсоареа; ѓнсѣ еѣ вѣѣнд дѣн тоате мѣрѣѣнѣле пѣмѣнтѣлѣѣ Roman трѣвѣѣа сѣѣ фѣѣ грѣѣт ѓн маѣ мѣлѣте idioame латѣне, нентрѣ кз ѓнсѣшѣ лѣ-кѣиторѣѣ Romeѣлзасерѣ мѣлѣте зѣчерѣ де ла фѣлѣ-рѣтеле idioame але Italieѣѣ. Порнѣнд де ла ачѣст ѓнчѣпѣт, ноѣ пѣтем естраѣѣе зрѣмѣоареле доѣе sokotinѣѣ десуре лѣмѣѣ Romѣнеаскѣ:

1. Кз ѓн лѣмѣѣ че Romѣнѣѣ астѣзѣ грѣѣескѣ сѣнт маѣ мѣлѣте кѣвѣнте каре фѣѣнд латѣнешѣѣ, нз пѣтем ѓнсѣ кѣноаште ѓнчѣпѣтѣл лор, фѣѣнд кз тоате зѣчерѣле Латѣнѣлор непѣтѣндѣсе гѣсѣ ѓн кѣрѣѣѣ, мѣлѣте кѣвѣнте вор фѣѣ лѣнсѣт дѣн Italia

¹⁾ Strab. Geograph. libr. VII. Cap. 295. 303. 305.

²⁾ Dion Chrysost. orat. Boryst. cap. I., et Plin. lib. IV. cap. 2.

³⁾ Ovid. Trist. V. vers. 2. 5. 7.

¹⁾ Karapazin. Histoire, etc. tom. 1. note LXXX. page 32 (texte):

mai înainte de a se statornici Вокавларіа лїмбеі латїне.

2. Къ лїмба Ромънеаскъ, фїнд фъръ їндоїалъ латїнъ, н'ї їнсъ ачеа каре пої їндвудым прїн скріерїле ораторїлор шї а поецїлор Romani. Кsintilian зїче: aliud est latine, aliud est grammaticе loqui; шї їаръ: verba aut latina, aut peregrina sunt; peregrina porro ex omnibus prope dixerim gentibus, ut homines, ut instituta etiam multa, venerunt; taceo de Tuscis, et Sabinis et Praenestinis... nam, ut transeam, quemadmodum vulgo imperiti loquuntur, tota saepe theatra et omnem circi turbam exclamasse barbare scimus¹⁾. Їстѣм цїсдека дїн зїчерїле челїї маї маре рїтор Роман дакъ неолатїнїзмъ поате фї прїїнчїос лїмбеї Ромъне, шї дакъ прїн ел н'о кондвчет ла о їнтреаръ де ценерацие, дїсврѣкнїдс-о де антикїтатеа еї, кїнд пої дѣторїм сѣ о нѣстрѣм кс прецїре...

Їнѣ ла анл 274 де ла Хс. аѣ цїнст флорееа Дачїеї лї Траїан. Де аїчї їнаїте їнченѣ непорочїрїле Ромънїлор... Їнсъ Дако-Романїї сѣв Гоцї, Хунї, Гепїцї, Аварї, Българї, Унгарї, шї алте грѣмъзї де варварї, аѣ нѣстрат нацїоналїтатеа лор, трекїнд прїн зї шїр де катастроофе де менте-супрезече веакрї; шї нїчї їмпротївїреа соартеї, нїчї тѣрвара варварїлор н'аѣ нѣст стїнче їн еї семїнцїа шї лїмба Романъ; їнкѣт асѣзї стрїнл азїнд не Ромън рекъноаште їн ел неаотл Романїлор лї Траїан!

Рестрѣрїле їнсъ прїн каре аѣ трекст церїле ачесте, аѣ фѣкѣт ка мѣлте кѣвїнте стрїне, шї маї вѣрtos славе, сѣ се їнтродѣкъ їн лїмба нацїоналъ. Еатъ че аѣ їмпїнс не Рѣшї, ла 1829, се черче а доведї къ лїмба Ромънїлор е кс тотл Славоанъ!. Мецїешїеа Ромънїлор кс Рѣсія шї деселе релациї кс еа

аѣ фѣкѣт ка сѣ се нѣстрезе шї вр'о кѣтева формалїтудї славе їн лѣкрѣрїле кѣрмѣреї; асемїне їнсъ се гѣсесѣ нѣмаї де ла веакл ал XV. кїнд с'аѣ їнтродѣс їн лїмба Ромънъ, шї лїтерїле славоане прїн Мїтрополїтл Молдоеї Теортїст, каре їмпротївїндѣс зїнреї вїсерїчеї Ромъне ачеа Романъ, че се їсклїсе де предечесорл лї ла Флоренца, аѣ їндемнат не Домнл Александръ чел. Бѣн сѣ ленеде лїтерїле Латїне че нѣлѣ атнчеа ера їн обшїеаскъ їнтревїндаре.

Карамїн зїче къ о цїсмътате дїн зїчерїле Ромънѣтї сїат латїне; їнсъ ачест маре їсторїк, зрѣнд сокотїнделор лї Тѣман, с'аѣ грешїт мѣлт їн ачеста. Маї потрївїт декѣт ел D. Хѣкѣ аѣ скрїс къ їн лїмба Ромънеаскъ $\frac{5}{10}$ де кѣвїнте сїат латїнѣтї, $\frac{3}{10}$ славе шї $\frac{2}{10}$ зїгрешїтї, тѣрчешїтї шї гречешїтї. Че маї вѣнѣ їнкредїндаре десре ачестъ е глосометрл, адїкъ алтсрареа лїмбеї Ромъне кс челелалте. Ної, лѣнд аїче зї нѣсацїѣ дїн Псалїреа лї Досїтеїс. Мїтрополїтл Молдоеї, скрїсѣ не ла анл 1680, їн вом черчета етїмолоцїчеште:

Лїмбеле се салте
Кс кѣтїче 'налте;
Се стрїце'н тѣрїе
Глас де вѣкорїе!
Лѣдїнд пре Домнл
Сѣ кѣнте tot омл;
Домнл este tape,
Est' Ымѣрат маре!..
Їнстє tot нѣманѣл
Їшї цїне кѣванѣл.
Не вѣрѣсрї де менте
S' азд глас рї мѣлте
Де Бѣцїѣме маре
Кс 'налѣ кѣнтаре,
Кс с'аѣ сїт Домнл.
Сѣ'л вазъ tot омл!.)

¹⁾ Instit. Orat. lib. I. cap. V. et VI.

¹⁾ Lingua, se, salto, are. Cu-m. canticum. altus, in-altus, de snde шї версѣл inalto, are (Apul. P. Noll.). strigo, saѣ trigo, trico, tricor. in. taurus, hi. de a bonum-cor; пре-

Din zicerile vzprinse în aceastъ poemъ câte răsım Slave? nșmaї zna!.. și de ne vom porori la черетареа челор de maї între întrebăindare în vieaцъ, nș vom răsi niсi și singrъ kvint de altъ oriцinъ deкt nșmaї Romanъ. Анкъм вокабларіа, și maї toate zicerile sınt latine; la iочент răsım: abat, (batus); adaor (adaugeo), adevър (ad-verum), adeкъ, (adeoque); ades, (densus, dense); adorm, (obdormis); adъn, (aduno); adъn, (adaquo); vjt, (adjuto); aista, ista, (iste); ak, (acus); akasъ, (a casa); алак, (alica); алъ, (albus); алін, (lenio); алт, (alter); алъnek, (allucinor); алънъ, (avellana); алъре, (a latere); amar, (amarus); amestek, (adiviscio), ameciалъ, (amentia); amor, (amor); амш, (mox); ш. чл. Anoi dar nștém statopnici къ destълъ апроиере vpmъtoarea пропорцие despre limbă Romъneaskъ: $\frac{6}{10}$ de kvinte Latineshї sađ Astoktone Romъne; $\frac{2}{10}$ de kvinte slave; și $\frac{2}{10}$ de ziceri Xrъrehtї, Greceshї și Tърчeshї. Фръmos se esurimъ despre aceastъ Bonfin, zikъnd къ: Romъnї din Romanї fiind nșkъdї, презm граїл лор și astъzї adevereazъ, къ toate къ eї ađ stъtst între maї mъate și deosebite neamъrї strъine, insъ nimene sъ desrъdъchineze limbă лор n'аđ nștst; și къ: Romъnї nș атt se лъптаръ pentръ vieaцъ, кt pentръ limbă лор“ 1).

Литература Romъneaskъ, че de Esronieni se pedъche în dođe епохе: de la 1580 пълъ la 1830, și de la 1830 пълъ la zилеле поastre, maї vърtos de la 1812 аđ авт мълдї барбадї вредниці de a se îndeletnici къ кълтра znei limbї care dъnъ zisa лđ Malte-Brun:

къm și vіркoлaчe de la vermis-colax. laudo, are. Dominus, canto, are. totus, ius. homo, nis, est-e, imperator, ris. post, pometus (Palladi Char.). suus, a, um. teneo, nere. cubitus, i, sađ cubitus, iis. vulva, ae (Varron et Srib.) mons, tis. audio, ire. multus, a, um. buccinum sađ buccina. summe eo, ire. video. totus, ius.

1) Bonfinius, Decad. II. libr. V. et VII.

par son harmonie, sa grăce et sa richesse ne déshonore pas ses autres soeurs (le français, l'italien, l'espagnol), filles, comme elle, du latin“ 1). Мълдї insъ, insъoleциї de dъxъnъ no-bilismъzлї, sađ Neo-Latinismъzлї, аđ întrepins întrepindearea чеa maї грешитъ și чеa maї împotrivitoare civiлизациеї поноарелор. În лок de a se îndeletnici къ limbă pъринцилор лор, къръdinds-o nșmaї de ачеле zicerї strъine че ар фї къ totъl ne-romъne și nș înръdъchina-te în попор. eї аđ denъrлат și ачеле kvinte care fiind Romъne și înръdъchinate din vea-кърї în деаръ, sınt mъл maї melodiche și maї фръmoase deкt челе de акъm întrodъse. Аша аđ inkъzit și аđ анккат мълдї maї mъate sisteme, скриind nșmaї pentръ insъshї, fiind къ попоръл, pentръ care maї ales аđ скрис тоdї барбадї чеї maї insemnaci, în лок de a se нtê фoлoси de скрисърїе лор, s'аđ răsit de o-datъ kvpins într'o negъръ literаръ, în care ел s'аđ vъzъt strъin înaintea patrioцилор sei, Romъnї strъini înaintea Romъnilor!.. O ase-mine întrepindeare de аđ fost аđ ва фoлo-sitoare попоръzлї Romъn, e лoсne a vіdea. Bintъl patimilor аđ ъmфoлат ne de altъ parte aceastъ поpнipe, inkъt în скъртъ време аđ emit ла лъminъ sste de къръдї Francezo-Neo-Latineshї, preskprise nșmaї, ка се zik аша, къ litere Romъneshї, iar într'alt kin къ totъl strъine, și попоръл Romъnesk în mijlo-ккя literatorilor sei, фъръ къръдї și фъръ literаръrъ, семъна къ Marota лđ Moliere care zichea strъinei sale: Quel diable de jargon entends-je ici? par ma foi, je ne sais point quelle bête c'est-lá; il faut parler chrétien, si vous voulez que je vous entende!..

Nș zik insъ se maї решъе векиле ръ-pиinъntrodъse de фанатизм și de inokpitiзм,

1) Bezi Malte-Brun, Géograph. Univers. livre CXIX., tom. 4. page 353. édit. Paris, 1853. — et script. in eodem loc. citat.

în limbă Românească, че акъм се аѣлъ într'o epochă de desvoltare și de пропъshire. N'аші vroі съ маі vez în кърцїле Patriei: пол, ші приказ ші предложение ші лѣт ші липон ші кір ші делъ... кнд пѣтѣм întrebînda însewî Românește: jsmъtate, поронкъ, пропъшере, ап, дъръ, Домн, лѣкраре... însъ нічі нѣ pot сѣфери съ азд în деара Românească пе Ромъні зїкнд ші скріїнд къ: s'аѣ dat o peticiune ла Administraцие, кнд Ромънъл, ка Ромън, пѣтеа фоарте вїне се дее о черере ла дрегъторїе ¹⁾, ші къ „gloria нѣ е datъ декът знеі кор че шtie а сѣфери пенеле ші а фѣла în piede плезїрїле,“ кнд пѣтеа се фїе къ: gloria, тѣрїеа, нѣ се кѣвїне декът знеі інімі че шtie а сѣфери дѣрерїле, ші а кълка în пічіоаре пѣчерїле!

Съ вроеаскъ чїнева а кърцї кѣ totъл, intus et in cute, limbă Românească de toate zicerїle strъїne ші Neo-Latine, е зп лѣкръ нѣ нѣмаі некѣвенїт, ба кїар кѣ нешїндъ ші о зѣдарнїкъ întreprindere. Націїле челе тіпере, în пъшїреа лор супе чївілізаціе, datoreskъ се аїбъ іnainteа окїлор пре ачеле нації че аѣ трекст калеа пе каре еле ашъзі петрекъ, ші каре не-аѣ лѣсат пілде вїї ка се зртъм дѣпъ эле. Съ лѣтм де пілдъ пе Еліні, пе Романї, пе Французї, пе Енглезі, ші пе челе-лалте нації чївілізате,

Інсъ Елінії, дѣпъ че аѣ регълат пе темейрї некѣтїте limbă лор, аѣ лѣсат în ea мѣлте кѣвїнте strъїне ші варваре, întrodъse ші în деара лѣї Omір, ка pretstїndene „par la force des événements.“—Erodот скріе къ în limbă Елінъ мѣлте зїчерї sїnt варваре, strъїне; ²⁾ ші Платон мѣртспїсеште къ кѣвїнтеле: *κιδν, πῦρ, ὕδωρ* ші алте маї мѣлте, sїnt варваре, імуръмѣтате де ла Фрїці ³⁾. Інсъ зїче-

рїле ачесте sїnt întrebîndate de тогї скріїторїї еліні.

Romanїї, нѣ маі пѣдїн ші еї авеа în limbă лор мѣлте зїчерї strъїне ші варваре, каре їнсъ s'аѣ пѣстрат, pentрѣ antikvitateа лор де чеї маї пенъмїгї скріїторї ромъні, кѣ toate къ еї ле кѣношtea фоарте вїне ші ле нѣтеа, „verba peregrina et non Latina.“ ¹⁾ Варокїе скріе къ кѣвїнтъл multae нѣ este roman, ші къ ел аѣ трекст ла Романїї дїн limbă Sabinлор: „Multae vocabulum non Latinum sed Sabinum est.“ ²⁾

Се тречем ла фрѣшоаса ші мелодїоаса limbă Французъ, каре pentрѣ їнсшїрїле еї аѣ довѣндїт о знїверсалїтате че о фаче се фїе limbă їнтергълї neam оmenesk, limbă чївілізаціеї ші а дипломатїеї. Оаре ea, фїїнд маї мѣлт Latinъ, ка ші чеа Românească, нѣ се компъне їнсъ ші де о мѣлдїме їнсемнътоаре де зїчерї челїче саѣ Галїче, ³⁾ Батаве, Тѣдесче, Грекофочейче „grec-phocéen de Marseille“ ші Арабе? — Оаре мареле Фенелон н'аѣ зїс къ: La Langue Française n'est qu'un mélange de grec, de Latin et de Tudesque, avec quelques restes confus de gaulois? ⁴⁾ Інсъ în limbă ачeastа аѣ скріс ші аѣ гръїт: Малеръ, Бенсенрад, Бзалот, Боссет, Бърдалъ, Корнелї, Фенелон, Fontенел, Лафонтен, Малевранш, Масїїон, Моїер, Паскал, Расїн, Рѣсо, Волнеї, Волтер, Мірабо, Берансер, Шатоврїан, Ламартїне!..

Лїмба лѣї Шекспїр, лѣї Байрон, лѣї Мїлтон, лѣї Поп, лѣї Локе, лѣї Томсон, лѣї Stern, нѣї оаре компъсъ де зїчерї Англо-Саксоане, Данезе, Романе ші Цермане? — Лїмба Italianъ нѣї оаре ші ea о адънаре де маї мѣлте

¹⁾ De la: quaerere. — dirigo.

²⁾ In libr. 1. cap. 57. et not. Larcherii.

³⁾ Bezi: Plat. in dialog. Cratyl. §. XXV. et XXVI.

¹⁾ Bezi: Quintil. loco citato ante.

²⁾ Varron. in libr. XIX.

³⁾ ... Qui ipsorum lingua Celtae, nostra Galli appellantur“ (Caes. comment. de bel. Gallico, lib. 1. cap. 1.)

⁴⁾ Lettre sur les occupat. de l' Acad. Franç. §. III.

зічерї стръине шї Латїне? Їнсъ їн еа аѣ скрїс Аріост, Тасо, Маїавеле, Бокаче, Metastasie, Алѣїерї, Kasini, Manzoni шї чейлацї скрїїторї шї поецї а преа-фрѣмоасеї Итаїїеї!

Бези не Бзало кѣ кѣтъ деспрецїре атакъ педантизмъ Неолоцизмълї їн фаца лїї Ronsard, каре їнтродуеа їн лїмба Франчезъ, фъръ нїчї о невоїе, зічерї еїне шї латїне :

. . . Sa muse en français parlant grec et latin,
Vit dans l'âge suivant, par un retour grotesque,
Tomber de ses grands mots le faste pédantesque...¹⁾

Мареле Voltaire нѣ маї пѣцїн деспрецїїенте Неолоцизмълї; зікѣнд кѣ шшоара лїї грѣмъдїре дефаймъ шї ценїл шї стилъ скрїїторїѣлї: „deshonore à la fois le génie et le style.“ Їст маре скрїїторїѣ се армъ кѣ мѣніе ашпра хрѣмътоарелор версѣрї че естраде дїнтр'о поезїе серїоасе :

Des rimeurs disloqués, à qui le cerveau tinte,
Plus amers qu' aloés et jus de coloquinte,
Vices portant mé chef, gens de tel acabit,
Chiffonniers, Ostrogoths, marouffes que Dieu fit...²⁾

Лїтература знїї попор е їнсѣшї попоръл: La littérature d'un peuple, c'est ce peuple lui-même ; прїн хрѣмаре, лїтература, лїмба знїї попор нѣ се поате префаче, нѣ се поате скїмба, фъръ сѣ нѣ адѣкъ попорълї о маре смінтїре, фїїнд кѣ прїн о асемїне фантъ, кѣрцїле че сїнт їнвѣдѣтра шї плѣчереа пацїїлор, а попарелор, се факѣ кѣ тотъл неїнцелесе лор, прекъм зіче еаръшї Voltaire. ³⁾ Ка сѣ скрїї їн мїѣлокъл Ромънїлор, ка сѣ скрїї кѣтръ Ромънїл, требъїе сѣ скрїї ромънеште; алѣелїх те трѣдештї їн задар, їнделетнїчїндс-те а стрѣмѣта зічерї їнпопорате шї рекъноскѣте де тоцї векїї скрїїторї аї цереї, ка се поцї нѣмаї плѣчѣ вр'о кѣторва неолоциштї пасїонацї, вр'о кѣторва педанцї, шї ка прїн бавїлонїстїка та сѣ

поцї азї кѣ дрентате десуре тїне їст верс а лїї Орадіе :

Sunt quos curriculo pulverem olympicam
Collegisse juvat! . . .

Нѣ зік кѣ п'ом фї авѣт невоїе шї де їм-прѣмѣтрї: Лїмба Ромънеаскъ е лїнсїт де маї мѣлте зічерї шї де фразе, їнсъ врїнд сѣ о кѣрцїм астѣелїх о стрїнтѣрѣм шї о серѣчїм, шї прїн хрѣмаре е де кѣвїїнцъ сѣ не лѣтм дѣпъ повѣдїреа лїї Фенелон каре не їнвацъ се нѣ лепѣдѣм нїчї зна дїн зічерїле че авем шї сѣ кѣшїтїгѣм поѣе, ачеле їнсъ десуре каре вом авеа невоїе, фїїнд кѣ скїмѣтрїле де pure fantaisie пот нѣмаї се їнкѣрче шї сѣ тѣлѣре о лїмѣл, еар нѣ сѣ о десѣврѣшеаскъ. Шї ла асемїне невоїе де їм-прѣмѣтрї сїнтем даторї а не кѣста лїнсїде маї еврѣтос їн лїмба Романкъ, пентрѣ кѣ сѣнѣтрїле (les sous) а їстїа сїнт маї дѣлчї, аѣ маї мѣлтъ аналогїе, маї мѣлтъ асемънаре кѣ алте кѣвїїте че с'аѣ їнрѣдѣчїнат ла пої, шї пентрѣ кѣ зрекїа поастрѣ е маї депрїнсѣ кѣ еле. Ачеста есте мїѣлокъл спре а кѣлїва лїмба. Ка сѣ десѣврѣшїм шї сѣ десволѣтѣм лїмба поастрѣ требъїе їнтїлх сѣ о кѣпоаштем шї сѣ фїм кѣноскѣдї їн еа.

Сѣ респектѣм дар лїмба стрѣмошїлор, дѣпъ пїлда челор маї їнцѣленте пацїї каре се аѣл їнтр'о перїодѣ де чївїлїзацїе шї де десволтаре їнцелегѣтоаре мѣл маї їналѣ декѣт пої, шї де кѣте-орї скрїм, де кѣте-орї грѣїм сѣ не адѣчем амїнте де зїса лїї N. Sismondi кѣ: Le plus puissant lien pour un peuple, celui qui se rattache à ses moeurs, à ses habitudes, à ses plus doux souvenirs, c'est la langue de ses pères. La plus grande humiliation à la quelle il puisse se voir soumis, c'est d'être forcé de l'oublier pour en apprendre une nouvelle.¹⁾

¹⁾ Art Poétique. Ch. I. vers 132.

²⁾ Diction. Philosoph. VI. pag. 257. in voce style.

³⁾ Eod. loc. tom. V. pag. 119. in voce: Langue.

¹⁾ Sismondi, Litterat. tom. I. page 254.

Serie de toamnъ la Цeаръ.

(српаре)

Istoria Шаpаріѣлѣ.

Ворвнд аша се склaсе вѣрпнѣл, ші іnceпъ а се прімѣла іn oдаіе oѣтнд дін грѣѣ кѣте oдатъ; мішкѣріле салe авеа oареші-каре пер-vozitate, ші еѣ pеспектнд ачeастъ гндіре прекъм ші momentъл че іl aлесесе шаpаріѣл пентрѣ ка се'ші dehtente амінтірле, мѣ зі-там ла фокъл каміналі, знде авіе тѣкъ флѣ-кѣра о флѣмѣшоарѣ алвастрѣ че сѣрїа дін тѣчїзне іn тѣчїзне кѣ о пeіnчeтатъ пeлініште... Тѣчереа ера адінкъ; іn салон нѣ се азїа декѣт anterіѣл вѣрпнѣлѣ кѣм флѣфїа дѣнѣ так-тѣл кѣпїкѣлѣ знсі грїерїѣ vіrtuoз а кѣрѣіе note askyіte ші lіmнеде pещна дін колд іn колд а касїі. Дѣнѣ кѣтева mінste, ашезлндѣсе іср-чеште пe dīvan, іmнїгнд ѣсєл сеѣ маї сурe фрѣnte ші pезлмнд пe цeнѣкї котеле мѣлe-лор салe че се цїкка кѣ метѣніле, шѣpаріѣл іарѣші іnceпъ а кѣвінта:

„Че сѣ фїе? нѣ маї мѣлт декѣт повестеа ро-тѣнѣлѣ че іші бѣтеа ѣемееа кнд ачeаста іl окѣрїа ші плїгнд се мѣнїеа пe дїнсѣл шї пe каре алѣл маї кѣmїnte асѣелїѣ повѣдїя: о бадї кнд плѣнѣе, nene... вате—о кнд pїде дакѣ вроїешї а о стѣпїні пe ѣемee шї а цї-неа касѣ пѣлѣ ла сѣтршїт.—Аша ші omъл се снаpїе de дѣppeeа ші о вате кѣ тоатъ пѣтe-peeа, кнд маї вѣpтoс тpeвїе сѣ се ѣepeаскѣ de пopокъл кнд іl pїде, іар нѣ de jале; ма-кpїмїле нѣ факѣ рѣѣ пїмѣрѣї, ва прїѣакѣ іспїта іn бѣпѣtate шї дѣppeeа іn vїpтѣte. Фїе кѣм а фї інсѣ... пe ної пe дѣсерѣ ла інкїsoapea Dom-neаскѣ! Ацїлгнд ла oградa кѣрѣї, пe дѣ-десерѣ пѣзїtopїї nostpї іn мѣнеле апрозілор шї ачешїї пe мѣнасерѣ іntp'o алѣ oградѣ іnanteа знeї zїdїpї че слѣжїа de лѣкїпнѣ ла арпѣжїї domneшї, кѣм ам зїче асѣзї казар-

міе, ші іn бeчїрїле кѣрѣіе се афла temпїгї-ле пентрѣ тодї ачeї каре се цїсдека de камарѣ.

—Кѣм момѣле, да нѣ ера атѣнѣе цїсдекѣ-торї, іntpевам?—Повешїтї, фpагѣ, се цїсдека шї фѣрѣ jєpнал шї нѣ маї рїѣ, подї с'о кpезї; атѣнѣе чїне се цїсдека de Ацїе, чїне de ка-марѣ, чїне de Ісправнїк, алѣл de Dīvan шї de Domn, інсѣ фїе-каре шїлїеа знде сѣ меар-гѣ шї нѣ се інкѣрка іn дeлe, іn kондїчї, іn дрїт pеал шї personal шї іn toate флeакѣрїле каре ам fost сіаїт de а інѣдѣа кнд m'am десѣкѣт de Кород шї кнд ам кѣмѣрѣт мо-шїoара че о ам. Сѣ веzї!.. сѣѣ волeтеле кѣ-ѣндате пe сѣѣ пѣmїnt а ачешїї казарпe а-шїтента, амeстекадї ла зп лок, ачeї сѣѣ пpепѣс шї ачeї pїншї пe фанѣтѣ, вїновадї шї пe вї-повадї, плѣчереа камарашѣлѣ de аї цїсдека.

Нїчї о правїлѣ нѣ сілїа пe воїерїѣл іn post ла грѣвїре, кѣ іn вpемеа ачeеа нѣ ера нїчї о pеглѣ обшїтeаскѣ; toate слѣлзѣра de маї мѣлте саѣ маї пѣдїне че арѣла Domнїtopїѣл. Ба нїчї інкѣпeрї нѣ ера пентрѣ Domнїtopї ма-кар, шї кнд венеа ачешїї de ла Царїград іші пѣmїа касѣ, іші ашеза oамeнї шї слѣж-вашї пe лѣлгѣ дѣмшї іn аpонїере; дакѣ е-ра Domнѣл інсѣрїт, ера шї кѣpтeа маї вїне дїнстѣ шї маї кѣ помѣлѣ, кнд нѣ ашїтента ка сѣ факѣ банї пe сказн; нїчї кѣpтeа чеа арсѣ нѣ се фѣкѣсе тѣкѣ, шї нѣмаї сѣѣ Морсз, аша фeлїѣ кѣ інкѣпeрїле кѣрѣїї ера стрїмте макаp кѣ Іnsїlant ера богат. Камарашѣл се алeѣеа дін воїерїї чeї маї іnсемнацї, шї дакѣ авеа кѣмѣа Domнѣл кп фїнїор іn вpѣстѣ, ел се фѣ-чeа, шї атѣнѣеа тоатѣ сарчїна пѣрѣpеї de грїѣ а кѣрѣї, toate цїсдекѣдїле і алѣ се pезема пe вpеднїчїеа Камарашѣлѣ ал доїле, каре кїзѣїа toate че се атїнѣеа de камара Dom-neаскѣ. Сѣѣ Іnsїlant кѣpтeа ера вїне дїнстѣ, знѣл дін воїерїї іnсемнацї ера камараш шї авеа пентрѣ ал доїле пe інсшї фeчїорѣл сеѣ. Кѣ toate ачeсте ера кѣpтeа іmпpѣшїтeтѣ шї

sărăbaniî aşezauî în mai multe case; şi aici
 че піка не тѣна grosarişiaşî, поци креде къ нѣ
 лѣвѣа în palatşri... Кънд ерам dinaintea în-
 kisorei: „аиче виî palatşl, не sôsse кielarişl
 grossarişî, şi пстѣгî zиче de порок къ іерî s'аѣ
 „desertat борта, şi не зрѣтъ, veniî tokmai
 „bine ка съ авецî o mikъ parte din miloste-
 „nia че фаче къкоана воіеріаші postşl а
 „тоци аrestanşii pentşl minsnata скънаре а
 „къкопанаші dsale şi а стѣншаші postşl.
 „Че milostivъ şi бѣнъ къкоанъ! însъ de алъ
 „parte, ведî авеа тоатъ vremea de а въ къî
 „de фантеле воastre, къ воіеріî нѣ се vor sş-
 „пѣра pentşl аша пѣци, şi vor ашента о
 „лѣпъ, доѣъ, ка съ се змпле grossl дѣпъ къ-
 „вициъ şi не зрѣтъ vor îndра în лѣкрѣри. Dar
 „чине шtie!.. îî vinş къкопанаші кѣте odatъ î-
 „деî, şi атѣнчеа се кобоаръ ел singşr аиче
 „şi тѣ окъръште къ нѣ î-am dat de шtipe de
 „кревтинî че ам sşс кеіе. — N'авецî се ре-
 „шѣнеци singşri малъ време, нѣ въ temeşî,
 „în zioa de astşzi мергъ, slavъ Domnşlşî! toate
 „trebile vine. Voiş veni de доѣъ опî не zi
 „ка съ въ адск хранъ, дакъ нѣ ва плъче пѣ-
 „тѣгî къмпѣра че ва плъчѣ, нѣмаî даци-мî къ-
 „дѣтеле, кълѣмѣриле şi че авецî de пеіертат
 „despre челелалте, пстѣгî pide, пстѣгî ціска.
 „кънта şi а въ veselî, нѣмаî малъ хѣет съ
 „нѣ фачецî, şi кънд ведî авеа товаршî се
 „нѣ въ sşrdişî, къчî oіş фî simit de а въ пѣ-
 „не în вѣтѣкѣ чел mare.“ Шî deskizînd лѣ-
 „къциле че пропіеа о греа зшъ de stejар легатъ
 în фер, о împinse къ пічоръл şi не арѣтъ
 о киліе волитъ май лѣнѣ defşl латъ, каре
 îші пріиміа лѣминъ şi аер prin о mikъ фе-
 pestsikъ грѣтѣтъ къ дрѣчи гроші de фер şi
 рѣдикатъ de вр'о доѣъ-sprezече palme de ла
 пѣmint, че ера podit къ леснезі de кърѣми-
 дѣ prin каре се vedeа тѣфе de іарѣъ kreskînd
 şi în колци nete verzi de змizeалъ. Întînd
 възвѣзîş întр'шн колц о sарчінъ бѣнъ de паіе

арѣкате не под, зп скъзнаші de лемн не ка-
 ре sta о кофъ къ ашъ. În челалалт колц
 ера доî вѣтѣчи гроші de stejар знѣл peste ал-
 тѣл, каре се цinea prin кънци de фер şi prin
 еле се депѣрта знѣл de алтѣл. — Еî ера а-
 тѣндоî бортѣгî şi despикациî în мѣлок şi се-
 тѣна къ дѣва че о въззsem de multe опî, ре-
 зѣматъ de biserіка din Storojeshî şi de ка-
 ре се sşzîа атѣнчеа преоциî şi poate şi акѣм
 întр'шн-локѣри, ка съ сілеаскъ не пород ла
 евлавіе, şi ка съ мергъ май къ плъчере ла
 biserікъ. Acest instrument prindea колцѣл înt-
 трег şi vinia къ зп капѣт sşс ферestsіка de
 каре ам vorbit. Че s'îци sşzn dtale, кънд аз-
 zisem зша кѣм sepise în клемп, кѣм sşzn
 зѣвоареле че съ зрнеа de кътръ кielariş, кѣм
 sşpringie лѣкъциî sşс кеіе, кѣм girşie дракѣл
 în клемтїле sale de фер? Мî се лѣcase лѣми-
 на dinaintea окілор, тѣ зїтам în sşс къ о
 simşire пѣнъ de атѣрѣчїше, къ нѣмаî ерам
 словод, dar osindit nevinovat! Татѣл се прим-
 вѣла къ lininte întре пѣрегѣî înrşstî аî înkiso-
 rei, ера адінчит şi тѣ temeам ка съ'л tre-
 zesк din зїтареа de sine în каре пікасе къ
 вре о întреbare nesokotitъ. Не din-афаръ pi-
 deа арѣзѣциî, шезънд резѣмациî de пѣретеле
 caseî. Кѣвїтеле лор de глѣмъ че ле adpresa
 трекъторілор, пѣтеам съ ле аsd. — Еî се бѣ-
 къра de аерѣл sereî че veniş şi de слово-
 zenіеа лор, зп neobіcїnsit sromot din-афаръ
 trezi не татѣл din къѣндареа în каре се а-
 фла şi арѣкънд окіî sşpe mine, ел въззse
 мѣтъ а mea дѣрере. — „Бѣте, Ioane драгъ,
 în че хал te-аî пѣс?.. îmî zise, „чине te-ар
 videа аша тѣвѣіе съ te цїдече ка vinovat
 de фанта че о арѣккъ орѣіеа саѣ рѣ кре-
 dingа ашѣра noastrş. De че te кінзешî
 аша феліѣ фѣтѣл мѣѣ, şi аша къ amar?
 Омѣл este кіemat de віеагъ ла multe не-
 казѣри şi Dzeş îл черчетеазъ ка съ'î къноас-
 къ пѣтерїле kredingî. — Че аî трѣит пѣнъ а-

kъм зѣbite? че аї іsmitit? шї дакъ ла іnче-
 nst іцї перзї аша кѣмнѣтъл, че аре сѣ фїе
 de tine іn зрѣтъ: шї de віага та, дакъ нѣцї
 прегѣtemtї destѣлѣ тѣrie. іn сѣфлет pentрѣ
 de a suprїjїnї слѣбѣнїeа mїnceї тале, вpоїn-
 ца цїне шї mїntea шї dѣхѣл, шї маї вѣptos
 кѣnd se pazemъ ne pronїe кѣ kredїngъ.“
 Кѣцѣтъл сѣцї фїе кѣрат, че іцї насъ атнчеа
 de чеїа че зїче лѣmeа, адеврѣл нѣ се поа-
 te askende, шї гѣndesk кѣ маї мѣлт vor фї
 кѣцї ачеї че ne—аѣ арѣкат пїатра фѣрѣ а ne
 черчета макаp чїне sїntem, кѣм am трїit, de
 зnde venim, deкѣт noї каре sїntem dpenцї кѣ
 гѣndѣл шї кѣ фанта іnainteа конштїngїeї noас-
 tre: Pѣddare вѣете, pѣddare, snѣne'mї маї
 бїне че штїї de тоатѣ ачеастѣ іntѣmplare,
 mї se наре кѣ visez, кѣм s'аѣ фѣкѣт, singр
 нѣ—прїчен, — Іntpa'аѣ чїнева poate іn зpma
 noастрѣ іn прѣвѣлїе, нѣ sїnt ачесте кѣмва нѣ-
 пѣшерїї de каре vorbesкѣ oamenїї кѣ се афѣ
 іn іtrгѣрї marї.— Еѣ eram supе влѣнарїѣ кѣ
 окїї шї n'am влѣзѣт nїmїкѣ шї дакъ аѣ lїpsit
 лѣкрѣл іn вpemeа че am fost іn прѣвѣлїе, s'аѣ
 фѣкѣт neвѣзѣт not зїче ne de сѣз мѣнїе ме-
 ле. Кѣnd am плѣtit, noї eram singрї іn dѣ-
 геапѣ, кѣ Белеа ешїse tokmaї атнчеа mї se
 наре.“ Нѣ штїѣ кѣм іmї venise de іndatѣ
 арнѣтъл іn гѣnd че іntpase pentрѣ зn moment
 ка сѣ vorbesкѣ кѣ Hoste.lnїчелѣл, шї ne каре
 нѣ іл влѣzse tatѣл шї sokotїnd кѣ ne vom нѣ-
 tea адїста кѣ мѣртspїeа лѣї, pentрѣ deskone-
 pipeа адеврѣлѣї, іstопїsїsem вѣтрїnѣлїї тоате
 че ле че штїem, пѣтѣm сѣфepї ne Беле іnsѣ n'a-
 vem nїчї зn povod ка сѣ'л kred іnплїntat іn-
 tr'o аша мѣршавѣ фантѣ, ватрїnѣл m'askѣtase
 кѣ лѣаре amїnte шї dѣпѣ че сфїrшїsem іnченѣ
 іарѣшї а се прїмѣла іn гѣndѣрї.—Еѣ іmї вѣ-
 team капѣл ка се гѣsesк зn mїjлок de a іn-
 штїїngа ne товарѣшїї nostpї de nepopочїrea
 че dasъ neste noї.—Dар кѣ че? іmї лѣase
 grosарїл кѣлѣтѣрїe че ле пѣrtam іn брѣѣ,

eram сѣз pazѣ, шї vїdeam бїне кѣ нѣ маї pe-
 mѣne pentрѣ mїne deкѣт desperаcїeа, шї тоате
 кѣvїntеле че mї ле zїsesъ tatѣл, нѣ слѣjeа а
 mѣ lїnїshї.—Kъм eram departe акъм de Sto-
 роjeшїї meї, de царїna noастрѣ зnde гласѣл ко-
 поїлор мѣ vesелеа, зnde Прѣтъл іmї adѣчеа фел
 de фел de іndелеїnїчїrї плѣкѣте ne вpemeа toam-
 neї! вѣтрїnѣл се арѣkase ne пай шї еѣ ше-
 зѣnd ne вѣтѣкѣл de цїos, цїнеам капѣл іn
 палмеле меле шї гїndeam кѣ о gre dѣppe
 ла Sаfta mea, ла скѣзнашїл nostрѣ ne desѣ
 мѣр, ла кѣvїntеле sale челе de ne зpмѣ.
 О vedeam ла Kopod іn вале кѣм о влѣzsem
 іn zїoa чеа dїntѣїx шї мѣream de dorѣл еї;
 шї ne зpмѣ о прїїveam іn адїнкѣ мѣхнїчїe
 ne бїата фа'а me, іn gre сѣпѣpape аштеп-
 тѣnd іnzѣdar іntoарчереа mea шї'шї рѣneа іnї-
 ma. Кѣnd de odatѣ азїїx іn депѣrtape сѣne-
 тѣл знїї флѣер, ne зpмѣ маї de апроape, mї
 се нѣrea кѣ кѣnoшїeam гласѣл ачеста каре
 вїнеа ка сѣ'mї vorbesкѣ de цeарѣ іn фѣndѣл
 grosѣлї.—„Azїta'ї Ioane, мѣ іntpева tatѣл,
 чїне се фїе? Ачeastѣ хорѣ, е хора Stopoje-
 шїлор шї нѣ се кѣntѣ іn мѣлте sate шї нѣ-
 маї de флѣерѣторї. Se аpronїese de tot кѣn-
 тѣpѣдѣл шї хора Stopojeшїлор, venї prin іn
 гѣsta фepestїкѣ ла noї, ка о pїeteneаскѣ ad-
 monїpe.— Se скѣлase вѣтрїnѣл askѣtѣnd шї
 venise ne lїngъ mїne.—Nїmїne dїn Stopoje-
 шїї nѣ'ї іn Іашї deкѣт noї шї Ефрїm аргатѣл,
 ел тpеvїe се фїе, серакѣл бѣїet zїse tatѣл, ел
 ne кастѣ іn тоате колѣvрїeа тѣргѣлїї sokotїnd
 poate кѣ ne—am рѣтѣчїt.

(са зpма)

MANOIL

de

D. Bolintineanu. l.

ПАРТВА I.

Izbita B.

De кътева zile тъ афлх ла Петрені 2 тошіа D-лѣі N. Колескѣ. Ах, ізбітл меѣ, че локрѣі minzname! че плъчере а лъкѣі în sinхл мѣнѣлор департе де дешъртърѣізнеле оменеші! кѣм кѣдетл се інвалдъ маі presъs de лъмеа де афлх, în ачест темплѣ Dămnezeeskі кѣм toate simъsrile се афлх інтр'о мѣраре не інчетатъ! кѣм inima се simte тълтръ ші крѣатъ ка профѣтл сѣав ал каскаделор!.. Фертекѣл натрѣі не îndămnezeеште, ші інвітъ inima ла amor. Nъmaі інтре oamenі omъzъ se-fache аспрѣ; нъmaі інтре oamenі рѣсѣзнареа рѣдікѣ брацѣл а лові!.. în лъмеа дешартъ în каре ам трѣіт, нѣ ера зп сингѣр minst în каре се нѣ фѣі în чеартъ кѣ зрѣла вѣедіі меле. Аіче, ла vederea ачестор локрѣі, де кѣте ор нѣ m'—am інвълдат inima маі presъs de ланцѣл дешъртърѣізнелор оменеші; де кѣте орі зітнд релеле Omenірѣі, ам інвѣрѣішат'о кѣ лакрѣме!..

Dar societatea де фемеі фрѣмоаше ші snipitale інтрѣ каре тѣ афлх, адаогѣ фертекѣл ачестѣі лок інкѣнтърѣі! че фемеі! че вѣадъ дѣлче!.. Ах! вѣзѣрѣле вѣедѣі нѣ кѣносчѣсем пѣлѣ аіче!.. ші зічѣам în mine: ам трѣіт ші траіхл este amar!.. че вреі, дрѣгѣл меѣ? еѣ нѣ кѣношteam че ферічѣре гѣстѣ ачѣла каре арѣ о famіліе: пѣл'а нѣ тѣ наште, моартеа а'сечѣрат не татл-меѣ; пѣл'а нѣ кѣноаште лъмеа, маікѣ-меа s'a дѣs дѣпѣ татл меѣ; ам трѣіт ші ам крескѣт пѣлѣ ла вѣрста ачѣаста, стрѣін ка зп копѣл пікат дін лѣпѣ.

Astѣzі, am гѣsіт vіаdа іntіmѣ, famіліа... кѣчі трѣбѣе сѣ штіі, аічѣ sѣnt în famіліа mea. Dл. N; Колескѣ тѣ ізбеште ка не копѣлл сеѣ; фемеіле тѣ рѣсѣадѣ... Smърѣндіdа, соdа D-лѣі N: Колескѣ, тѣ кеатѣ поетѣл еі фаворіт... де мѣлте орі копѣлл сеѣ. Арѣ доѣзѣтѣі ші чінчѣ де ані, ші este зп тіп де фрѣмъсѣдѣ; фѣрѣ esаdѣраре, о фрѣмъсѣдѣ ра-рѣ, дар сеатѣлѣ кѣ о флоре че în dіmіnіа-ца вѣедѣі sаmе se іnkліnѣ меланколікѣ!.. Зп sѣфлет plаін де блъндедѣ; о іntelіdіngѣ sѣnѣ-ріоарѣ; мѣлте кѣноштіngѣ, маі алес нѣнтрѣ о dаmѣ dін тіпѣл ші dін цѣра ноаштрѣ!.. Nѣ sіnt mare кѣноскѣторіs în фемеі, дар smърѣндіdа mі се парѣ фемеіа че ам vіsат.

D-нѣл N; Колескѣ este воеріs mare. Nѣ арѣ нічѣ snіpіт, нічѣ інвѣдѣтѣрѣ; аsemenea ел н'аре воіндѣ, ші маі алес не лънгѣ соціа sа; дар арѣ вѣнѣ jsdеkаtѣ ші inima індѣреаскѣ.

Zoe este nѣоатѣ Smърѣндіdѣі, о копѣл де чінчѣ—snрезѣче зпшорі; кінѣл шѣтѣше—seі, дар стрѣлѣчѣторіs де фрѣдѣzіme. Аі аsemѣ-на—о кѣ зп вобочел де роѣл не кѣре члѣтѣ-рѣі інкѣ нѣ'л вагѣ ін сеатѣ; плінѣ де snіpіт ші де іnіmѣ!..

Mъріоара este о amікѣ а Smърѣндіdѣі; о фѣтѣ де воеріs mare, де 18—20 де ані; нѣ este преа фрѣмоашѣ; дар дрѣгѣлашѣ ка лѣна лѣі маіs! ворѣоле еі рѣсѣнт ка о mѣzікѣ sѣ-вліmѣ; іdeіde чѣле маі комѣне ін гѣра еі се іndămnezeeskѣ!

Dsdѣка, este кѣ totѣл ал чѣва: о фѣтѣ де чінчѣ—zeчѣі де ані, рѣmаsѣ нѣмѣрїтатѣ; зп лѣ-крѣ рїdіkал атѣт нѣнтрѣ snіpітѣл кѣт ші нѣн-трѣ фїzіkѣл еі. Кѣ toate ачѣсте, арѣ іnіmѣ. Натѣра фѣче зне—орі кѣте о кѣмпенсѣгіе: а-коло зnde нѣ este snіpіт, este іnіmѣ; аколо зnde нѣ е фрѣмъсѣдѣ este snіpіт.

Ачѣастѣ dsdѣкѣ dѣсѣл кѣм іmі sнzне D' N. Колескѣ— де ла вѣрста де 16 ані пѣлѣ ас-тѣzі, vіseазѣ зп варѣат; дар чѣва перфѣкт, і-

deal, ca făt-fermos чел din basne, An ti-
 perecele sale, mai multă atramă de ferme-
 kăl aversei ei, ți черъсеръ mîna; ea nă voi
 pe niči znel, fîind că niči znel nă se ase-
 mîna că ideală viselor sale. Mai tîrziu
 nime nă se arță. Atunci, dădăca plecă în stră-
 inate, să gîsească vre znel konte seaș ba-
 ron skîpîtat să împăruț că dînsăl averile
 inima sa; dar neste doi ani, se reînțoarpe
 eartăși singur; în timpă okupației Princhi-
 patelor, inima ei fătă, doar o-va cere vre zn
 oficeră; însă niči makar zn dovoșar nă o-
 черъ. Că toate ačeste, ea tot amteantă zn
 соуș. O femeie че nă афлă pe nimene în лă-
 me kape să vrea să se леце de xpșita ei,
 trebbe să sфере; Aчeastă sферинцă o фаче
 rea. Dar dădăca din kontra nape fîrește vo-
 ioasă. poate că sperанца че nă а лăsa'to în-
 къ, фаче ачест ефект асăпра карактерлăи сеџ.

Eș însă netrek că dădăca foarte bine, ea
 se kpede literată, pentră că а-чelit tot че s'aș
 tiprît prin kзrierălă romъneskă și prin kз-
 rierălă de амбе sekse, шtie de post toate ver-
 sșirile vekî și noșe; kîntă toate kъntечеле, că
 toate că glasăl ei nă este prea înkъntъtoră.
 Ea este ачeйа че zikă Францșzii zn аdevărat
 bas-bleu.

Ацî skpîș din kamera mea че dă асăпра
 гръдинеі. O masă inkъrkată de kърци de tot
 феліа... dăлчеле профш ал флоріlor și ал
 рілăи întră în камеръ și мъ іubатъ! stelеле
 skălпескă voioasă în снаціаl kpat ал черіџ-
 лăи, ка вкзріа în inima mea; și seamăлă în-
 tr'zn minst de volъntate чereaskă să се kф-
 фъnde знеле într'алтеле!... Привіritoarea kîntă
 ла ферестреле меле, іngъnată de dăлчea мър-
 мъръ а рілăи și а шinotelor! Ах! kъm то-
 тъл е voіos și ферічit іnпрецірăл меџ!.. pen-
 tră че nămaі еџ sъnt neodіxnit?.. năштіс че
 am, kъчî vіitorălă мъ іnsъimіntă!..

2 Maiș.

Astăzi D. N. Koleskă țmî zisă să ръмбіџ
 tot deазна că dъnșii, și să nă фак niči ode-
 osъbire de familie sa și амеа; dъnd'smî kă-
 vinte că este datoră să факъ tot pentră mi-
 ne, kъчî am talent și trebbe să лăkrez ка
 să dăș limbeі romъneștî o vînt de vіацъ лі-
 тераръ. Mî'a zis că і să ръле inima kъnd
 vede ла попоаръле străine іn флоріnd фрșmoa-
 sele арте și literatură, iar ла noi nimik; ni-
 mik! ачeste sînt vorbele sale.

D^r N; Koleskă este помін взн. Бърпіні
 nostri ераș mai взні de kît noi, mai romъні.
 noi не am țermanizat, францизат; шtim mai
 мълте de кът еі, dar nămaі sîntem romъні!
 O patria mea! amорăl тџ се ва stînce пъ-
 нъ іnsфършit în inimile fіilor ții?..

Astă dimineaцă, презмеліndъmъ prin гръ-
 dinъ іntъlnіis фъръ veste не Mъrioara. Năцî
 поді іnkіпăи че ефект mî'a фъkst ачeastă іn-
 тълпире! Voeam să іntră în kiosk (pavіlion)
 spre а-мъ deda meditaціlor mele; am гъsi-
 t'о аколо okupaț că kompъnerеа знeі girlan-
 dă de флорічеле de kъръnd kălese. Dъпъ че?
 mî фъkșіџ reverinца, мъ іntребъ дакъ gir-
 landele vre odatъ m'aș іnkъntat... еџ nă'і nă-
 тџis ръспъnde, kъчî гъра mi să іnkіsesъ... ea
 се роші, și voіnd săшî аskъndъ ръменеала,
 еші ръпиде din kiosk sъліnd prin гръдинъ
 ка o-gazelă!..

3. Maiș.

Astăzi în kiosk am гъsit тоатъ societatea
 damelor despre kape ці'am vorbit. Mai ера
 інкъ și Andreі vekіаl nostri kamarad, ка-
 реле s'a іnsъpat că Elena, sora Smъrъn-
 diceі. Andreі, kъm тл шtіі, тџkst, serios;
 dar лăаіал. Elena фрșmoasă și amоратъ de
 барбатъ-сеџ. Тоатъ societatea vorбеа, ріdea,
 kъnta, тотъл іnsъфла ферічире și вкзріе.

Mъrioara, în ачест amestek, трекъnd не

лъгъ mine îmi pecițь o—stroфъ din poeziile
лѣ Bolintineans:

Еадѣ харпа de аър, poetăle jăne
Ші kîntъ кѣчѣ okî'mi de лăкрѣми sânt plini
Ші pentră асeasta ne фрăте'дѣ voiș пѣне
Girlandъ de kрimі.

PsTEAM eș kă timiditatea mea, sь pesuend
чева? штіі, amiче? poetăl sь гъsehte знеорі
în poziția чеа маі nenorocițь în societate: se
vede astfel osъndit, înkъt trebbe se факъ saș
фигурь de нѣтърѣ saș de impertinent.

Воиш а înterzămne ne Мъrioара атэче тѣ zi—
seiș: epі ma'î întrebat дакъ girlandele вре
odată m'aș înkъntat. Сѣ'дѣ арѣт зп верс фъ—
kăt de зп amik ал меѣ асѣпра асестѣi sзjet.

Dădăka—kăm възъ кѣ skot хъртіа din възъ—
нар, sьpi de сь пѣse lîngъ mine, învitînd тоа—
тѣ adănarea а аскъла. Тоуі мѣ înkъндѣрѣрѣ
ші еѣ четііш.

O girlandъ'mi trebăi mie
Ka sь pot sь ma'î trъesk,
Sь ma'î viș la veselie
Ші viadъ sь simțesk
Dar girlandъ împлетіѣ
De фечіoare voesk eș;
Кѣчѣ mi—e inim'amorcițь
Ші keap seakъ'n pentăл меѣ.
Чіне poate а—mi о да?
Кѣчѣ еѣ дѣлче—і voiș кънта:

Къrioашъ idee, zise dădăka, че аѣ поедіі пѣ
штіш, кѣ tot girlande de фечіoare viseazъ ei,—
Ші înkъ tinere, тѣ рѣsînzseiș еѣ. Оф! ma'і—
а—mă, zise dădăka каре штіеа гречеште.

Konі.lice tinerele!
Че tot stădѣ ші въ гъndiđi?
Adănađi ла флорічеле
Ші girlanda'mi împлетіdѣ.
Пъ'че кѣмпъл е îн флоаре
Пе amorіș зпкзпнаđi;
Кѣчѣ ка mîne флоареа флоаре
Ші de dor о sь офтаđi,
Ші къnd флорі пѣ ве—дѣ афла
Ла girlande веđi visa.

Astă'î ma'î пъđin de кѣт nimikъ, zise dă—
dăka,— ва е преа віне, zise Мъrioара.

Iște! iște! konі.lice,
O girlandъ'mi împлетіdѣ
Кѣ—але voastre дѣлчѣ гъриđi
Nodăpіle ле зпiđi.
Пе коні.лѣл чел зъspdatik
Че amorіș лъмеа'л пѣми,
Кѣ зп къntek пѣзпнатік
Тѣ voiș фаче а veni.
Вoi girlanda тѣмѣ веđi да
Ші еѣ воѣзъ voi кънта

Поетăл kade îн mitologie, zise dădăka,— пѣ
е пічѣ кѣм проsaik zise Maria.

Лѣкрѣmioара въ zîmbeshte
Лъnr'zn trist пѣмѣ zîta.
Okіѣл каре ле прівеште
Фаче mîntе'a къpeta.
Prin somn пѣ ві се аратъ
Nічѣ о змърѣ de amorіș?
Аѣ пѣ'î timpъл ка сь batъ
Пентăл vostpъ simđitorіș?
А! къnd флорі пѣ веđi афла
Ші amorіs.л ва свъра.

Tot Amorіș, ші ear amorіș! zise dădăka

De simđiđi вре о дъpere
Лѣкрѣmioаре adănađi.
De зь trebbe шългъере
Ла пѣ—mъ—zîta кътаđi.
O dъpere kît de mare
Лѣкрѣmioареле алін.
Nъ—mъ—zîta, дѣлче паре
Săфлетелор че săsnin.
Въ гръвiđi а ле—adăna
Кѣчѣ ка мѣне пѣ ле аđi афла,

Kped ші еѣ, дакъ ле—а bate брѣма! zise
dădăka. Тоуі рѣсерѣ ла ескламаđia асeasta.

Ma'î лѣаđi ші виореле
Ma'î лѣаđi ші Kрinішор;
Лѣаđi roze, mîkшпеле;
Лѣаđi фел de фел de флорі;
Ші къntаđi кѣ veselie
Ла girlandъ împлетind,
Кѣчѣ ка mîne, чіне штіе!
Nъ въ voiș vedea zîmbind.

Ші kind voi veđi inčeta,
Ba! ші еѣ n'oiš mai kanta.

Мъrioapa ші кѣ Zoe, indemnate de Smърndiца, imi adsserъ in trismъ o girlandъ. Dъdъka, пъindъ-se intpe еле,— Iaka girlanda kape'цi тpeвe!

— Dar dađi-o astoriъlъi, ziseiш

— Че! нѣ е de D-ta фъkъt версѣл ачеста?

— Nъ! Astoriъl este ла Moldova. Nъme-ле, лъi Sion.

— Sion? ачест нъme adevъpat este? зniи kped кѣ е зп нъme фiktiv, зп ideal.

— Ba фoapte adevъpat. Eш ъл kъnosk din koprespondinцъ, ші am o mare simpatie pentрѣ ел. Are talent ачест тътър, dar пъtimешte de doшъ воале ка ші mine, de neavepe ші de лене. Алфел ар авеа ші нъme mai mare, ші ар ші лъкра mai мъл.

Пе kъnd не окъnam de kritika лъi Sion, iatъ кѣ veni ла noi ші Aleksandrъ K... Ел ар пе o mowie in vecinъtate inkъntat ка tot deazna de фpъмъseциле snipitъl, авереа ші nobilimea sa; meritъl сѣѣ паре а фi сѣ'л kъnoаскѣ лъmea ка зп don i-kan-romъnesk! in politikъ este лецитимист саѣ partizan алъi Enrik V пе kape ницi odatъ нѣ л'a възъt! аре o методъ кѣ totъл орициналъ de ase reproducе in лъme: кѣ воеринаши de пе ла царъ ворбеште химие ші физикъ; iar ачешtia не инцъледъnd нимикъ, ші не воind с'аръте, ii даѣ tot deazna drentate. Smърndiца il intpeвъ че-i фак съpopиле; ел pъshensъ кѣ neste kъpъnd аре сѣ ле kълъгъpъаскѣ, къчi kрескъnd in мънъstipe de мицi, нѣ vor сѣ mai тpeаскѣ in лъme.

8. Maiш.

Шii ts pentрѣ че ачештъ Мъrioapъ este tot deazna in inkъnъipea mea? цie dragъ imi zичi. Eш сѣ извешкѣ! о, нѣ! este скpis ка сѣ нѣ kъnosk ачест simđimъnt: inima'mi е mстъ, snipitъ'mi pъde de opi че patimъ de natspa

ачешта. Kъm voiш изби еѣ, еѣ kapele мѣ in-doeskъ de opi че извipe? pentрѣ mine o фe-mee este зп лъкpъ не инцълес: amoriъl ла ea тpeче ка зп vis; in чеѣа че'i drag, ea не si-не сѣ извеште, omъl pentрѣ dъasa este o mi-razъ че фаче сѣ се пpeдъseаскъ meritеле еi: фъръ ачешт interes, ea нѣ ар изби; инскpъt, e-goismъl персонафикат,— eatъ къm инцълер еѣ о фемее.

Аpoi este алъ интраbare: дакъ ачештъ Мъrioapъ ар изби, pentрѣ че сѣ мѣ извешкѣ не mine, ші нѣ пе алъл? фъръ stare, фъръ нъme, skos афаръ din лециле societъциi;— че-ва kape фаче се zimbeаскъ oamenii ла нъme-ле меѣ... Челе че'цi скpиш sint triste; dar sint adevъrate !.

8. Mais.

Мъrioapa аѣ plekat кѣ tatъ-сѣѣ, dъdъka ші Aleksandrъ K... neste кътева zile се vor ин-търна. Aleksandrъ се зpкъ in тpъсpа еi... ел mi се паре преа окъnat de dъnsa!.

11. Maiss.

Фъръ сѣ'ви фie dragъ, гъndескѣ не инчешtat ла dъnsa: ачештъ гъndipe imi фаче pъl!. m'am фъkъt несъферит, тъkъt... kъnd sint in societate, voiш сѣ фiш singъp; singъp, dopeskъ societatea!. adesea пъръsesk kasa... ok'imî pъ-тъческѣ не къmпиi, ші се onpesk асъpа тѣtъ-rop тpъсepirop че тpeкъ... еpi dъпъ plekapea Мъrioapei, зъpиш о тpъсepъ in децъртаре... ші се пъръ кѣ este а еi... алерг imainte... inzicъ-не!.. зп nostash се интърна кѣ каii фъръ тpъ-съръ. Atsnчi мѣ indpentaish къръ зп sat а-мъzat in кълmea деалълъi! О pozicie десфъ-тътоаре! о dъmбравъ de mesteакъni формеазъ поарта ачештi paish пъmintesk. Мъ pътъчи-sem nintpe ачештi арборi de арpint kape, inkъnъnъцi кѣ pamъpi de smarald, imi пердъ niцiоapеле intpъn tanet de eapeъ innestpигat кѣ mipioase de флорi.

(ва зpта)